KRAJNIANSKE noviny

ročník 23
číslo 3/2017
zadarmo

Obec Krajné *IČO: 00311715* *Október 2017*

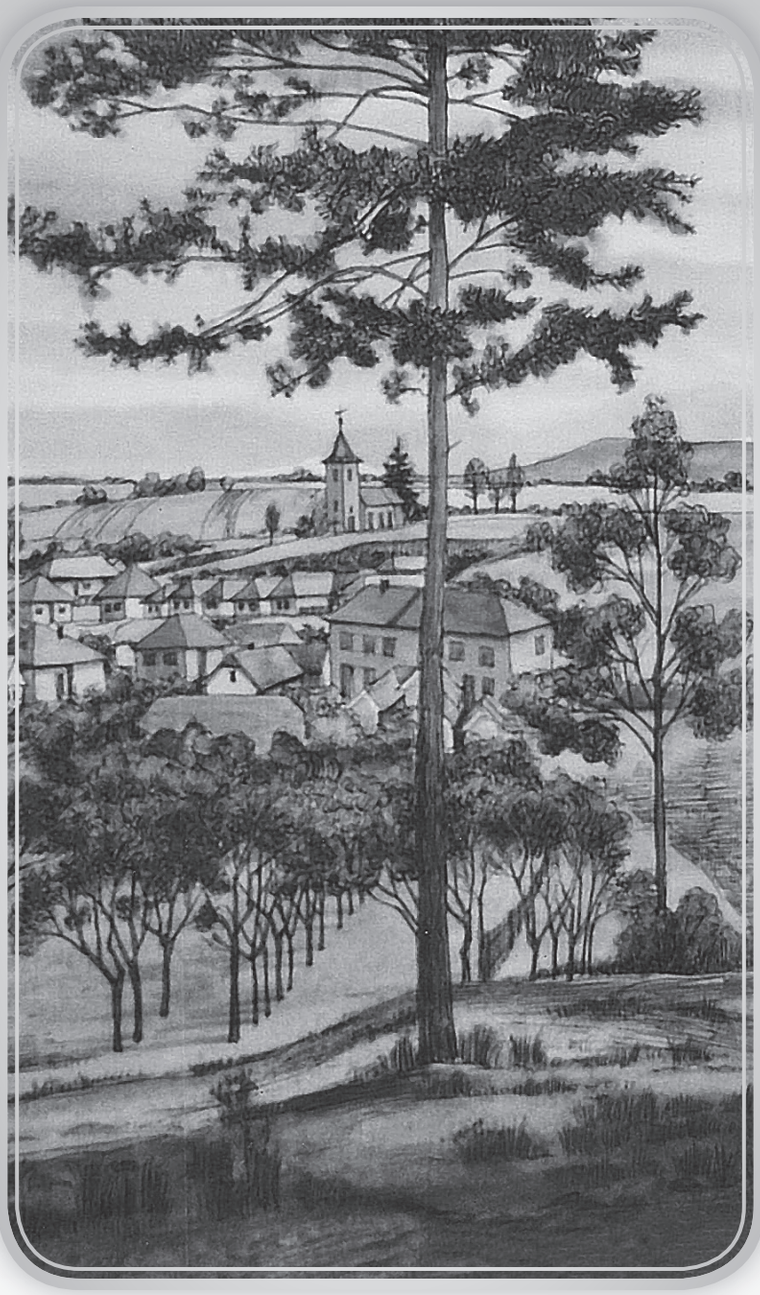

Peter Kaminský

Kníhtlač Gerthofer

UZNESENIA ZO ZASADNUTIA OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA V KRAJNOM DŇA 21. 9. 2017

Uznesenie č. 25/2017

OZ– schvaľuje program Obecného zastupiteľstva:

1. Otvorenie zasadnutia
2. Schválenie programu OZ
3. Voľba návrhovej komisie a overovateľov zápisnice
4. Kontrola úloh z predchádzajúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva
5. Návrh Dodatku č. 6 k VZN č. 2/2012 o mieste a čase zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole, o výške príspevku za pobyt dieťaťa v materskej škole, o výške príspevku na čiastočnú úhradu nákladov na činnosť školského klubu detí, o výške príspevku na čiastočnú úhradu nákladov a podmienky úhrady v školskej jedálni
6. Schválenie Zámennej zmluvy podľa GP č. 033/17 medzi Obcou Krajné a Ladislavom Remiašom s manželkou Katarínou, Krajné
7. Žiadosť o odkúpenie pozemku p.č. 2964/2 vo výmere 230,5 m^2 p. Miroslava Mozoláka, Krajné
8. Žiadosť o odkúpenie pozemku p. č. 232/33 Mgr. Jana Ďurišová, Krajné
9. Žiadosť o prenájom obecného pozemku p.č. 10111 p. Dana Kudláčová, Jaroslav Duroška, Brestovec
10. Schválenie Zmluvy o výpožičke p. č. 2337/5, 2337/3 pre SLV, s.r.o.
11. Rôzne: a) informácie starostu
12. Diskusia
13. Záver

Uznesenie č. 26/2017

OZ schvaľuje zloženie návrhovej komisie Ing. Alenu Štefkovú, Ing. Ondreja Lančariča, Mgr. Mariána Halaša , za overovateľov zápisnice: p. Rastislava Kubiša a Bc. Pavla Macúcha a za zapisovateľku – p. Janu Hudecovú.

Konštatovanie č. 12

OZ berie na vedomie kontrolu plnenia úloh z predchádzajúceho zasadnutia.

Uznesenie č. 27/2017

OZ schvaľuje Dodatok č. 6 k VZN č. 2/2012 o mieste a čase zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole, o výške príspevku za pobyt dieťaťa v materskej škole, o výške príspevku na čiastočnú úhradu nákladov na činnosť školského klubu detí, o výške príspevku na čiastočnú úhradu nákladov a podmienky úhrady v školskej jedálni.

Uznesenie č. 28/2017

OZ schvaľuje Zámennú zmluvu podľa GP č. 033/17 medzi Obcou Krajné a Ladislavom Remiašom s manželkou Ing. Katarínou Remiašovou, Krajné.

Uznesenie č. 29/2017

OZ schvaľuje zámer obce Krajné predať alebo vymeniť pozemok p. č. 2964/2 vo výmere 230,5 m^2.

Uznesenie č. 30/2017

OZ schvaľuje zámer obce Krajné predať pozemok p. č. 232/33 vo výmere 124 m^2.

Uznesenie č. 31/2017

OZ neschvaľuje prenájom obecného pozemku p. č. 10111 vo výmere 1432 m^2, z dôvodu, že sa jedná o lesný pozemok.

Uznesenie č. 32/2017

OZ schvaľuje Zmluvu o výpožičke na p. č. 2337/5, 2337/3 pre SLV, s. r. o. Z dôvodu podania žiadosti o NFP z fondov EÚ na projekt Rekonštrukcia ČOV Krajné.

Konštatovanie č. 13

OZ berie na vedomie informácie starostu obce.

Jana Hudecová, prednostka OcÚ

ENCYKLOPÉDIA SPRAVODLIVÝCH 2. ČASŤ

Podstatne viac nepríjemných chvíľ ako s Dr. Kulkom zažil otec s Mitelmanom. Z dvora bol otvorený výhľad na pole a cestu vedúcu z dediny. Na horizonte asi 500 metrov od dvora bolo dobre vidieť prichádzajúce hliadky alebo osoby. Naopak, prichádzajúci nemohli v tieni stromov okolo domu vidieť dobre do dvora. Pri jednej Mitelmanovej vychádzke otec uvidel prichádzať hliadku, tak ho posielal schovať sa do skrýše. On ostal stáť uprostred dvora, modlil sa a vyhlásil, že sa neschová a prihlási sa Nemcom. Pretože do skrýše by ho už nasilu nedostal, napadlo otcovi rýchle riešenie. Oproti domu bola letná kuchyňa, otvorená šopa a chlievy. V šope bola hlbšia zemiaková jama. Boli v nej zemiaky, ale aj dosť voľného priestoru, tak Mitelmana hodil dolu hlavou do jamy. Jamu stihol ešte zakryť a poduriť svine v chlieve, aby Mitelmana nebolo počuť. Našťastie, hliadka sa zdržala len chvíľu. Túto zemiakovú jamu spomína sestra v relácii, kedy na Lazčekoch robilo v septembri 1944 (asi 17. 9. 1944) raziu družstvo (asi 13) nemeckých vojakov. V prázdnej jame otec ukryl troch nemeckých vojakov, prieskumníkov, ktorí ho žiadali o nejaký úkryt. Tých potom prišli hladať ostatní, ktorí dôkladne prehľadali dom, hospodársku časť aj okolie domu. V tom čase sa na Lazčekoch ukrývali piati americkí letci a Dr. Kulka. Našťastie, všetko dobre dopadlo. Príbeh si môžete vypočuť na: http://slovensko.rtvs.sk/relacie/encyklopedia-spravodlivych/128082/surodenci

Otec spomínal aj ďalšiu nepríjemnú historku, keď Mitelman pri nejakej príležitosti, asi židovskom sviatku, požadoval kóšer mäso. Rodičia chovali ovce, rôznu hydinu, ale obradným spôsobom nemal kto zviera zabiť. Otec to povedal ujcovi Martinovi, ten nechal niekde zabiť ovcu a nejako presvedčil Mitelmana, že je kóšer. Ostatní boli spokojní s tým, čo varila mama pre všetkých. Otec Mitelmanovi nedôveroval, bál sa, aby sa v slabej chvíli neodišiel prihlásiť Nemcom. Dr. Kulka mal voľnejší pohyb, aj to mohlo byť príčinou ich vzájomnej nevraživosti. Prevažnú dobu, až do 7. 4. 1945, sa museli schovávať v dome, v skrýši. Do skrýše, ktorej vchod bol v sýpke (8), bolo možné prísť z izby na výške (7), oknom zo senníka (9), schodmi z kôlne (2) alebo zo stodoly – cez polešenie na povalu a po schodoch dolu do sýpky.

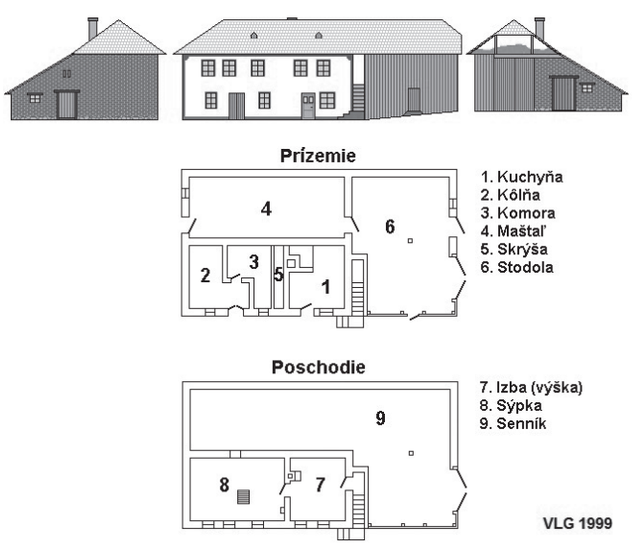

Sestra si matne spomína, že na Lazčekoch sa nejakú dobu skrýval ešte ďalší azylant, o ktorom písala v roku 1995 Mgr. Alžbeta Remiášová, dcéra Pavla Remiáša, ktorý priviedol amerických letcov do pekárne ujcovi Michalovi Knapovi. Článok v Slovenke mi ukázala pani Matyášová, až keď som začal po nej robiť kroniku obce v roku 2007. Z článku vyberám: *Schoval sa u nás aj pán Herzog z Vrbového s manželkou Helenou, najskôr tu v dedine, potom na tej samote Lašteky. Bolo nás tu hodne ľudí, pánu Hercogovi sa už posteľ nikde nevošla, tak spával na povale. Dali sme mu tam síce periny, ale v treskúcej zime málo pomáhali. Rozohrial sa vždy až ráno v kuchyni.*

V rozhlasovej relácii sestra spomína ešte jednu veľkú raziu Nemcov asi v polovici novembra 1944. Bolo to po lúpežnom prepadnutí Židov na samote „čiernymi partizánmi“. Išlo o rodinu zubného lekára Alexandra Grünwalda z Vrbového, manželku Šarlotu, s dcérami Juditou a Nušikou. Judita s falošnými dokladmi bola vedená ako pomocníčka v pekárni Michala Knapa. Grünwald s manželkou sa najprv skrýval u J. G., kde boli fingovane olúpení „čiernymi partizánmi“ 29. októbra 1944 prakticky o všetok ich majetok. Predtým J. G. pomáhal pri lúpežnom prepadnutí manželov a ďalších Židov na Lazčekoch 25. októbra 1944. Asi od novembra 1944 sa Grünwaldovci skrývali u ujca Martina Knapa. Podrobnejšie je udalosť opísaná v práci Juraja Krištofíka a Adama Šumichrasta: Keď Krajné žilo v strachu. http://www.vhu.sk/data/att/5256.pdf

Doplňujúce informácie označené *8, *9, neuverejnené v „Kopaničiari“ a Krajnianskych novinách č. 2:

*8 Ak priviezol Martin Marek Dr. Kulku pred vyhlásením SNP, pravdepodobne išlo o ÚŠB (Ústredňa štátnej bezpečnosti), alebo HG (Hlinkova garda). Pretože Dr. Kulka mal výnimku, v čase pred

povstaním nebol ešte až tak veľký problém doviesť ho do Krajného aj preto, že bol lekár. Keď vtedy (r. 1999) pán Marek spomínal Gestapo, musel doviezť Dr. Kulku až po vyhlásení SNP, čo bolo pre neho obrovské riziko. Potom bol Dr. Kulka v dedine len krátko, asi do 10 dní. Nenapadlo mi vtedy viac overovať presnosť informácií. http://www.absd.sk/ustredna_statnej_bezpecnosti.

Ďalšie zosilnenie vplyvu Nemecka na činnosť policajných orgánov v Slovenskej republike prinieslo vypuknutie SNP, po ktorom prišiel O. Koslowski do Bratislavy ako veliteľ Einsatzkommanda 13. V tejto funkcii pôsobil až do 13. septembra 1944. Príslušníci SS pod jeho vedením uskutočnili v Bratislave veľkú raziu proti Židom, ktorú vykonávali bez ohľadu na výnimky a zatýkali aj židovských konfidentov ÚŠB.

* 9 Čelní predstavitelia obce neboli naklonení ľudáckemu režimu Slovenského štátu. Museli hrať na obe strany. Zvlášť potrebné to bolo po vypuknutí SNP. V kronike obce sa píše:

Naše kopanice boly stálym stanovišťom partizánov, tam boly sberne potravín, často sa tieto potraviny, keď v obvode sa partizáni momentálne nezdržiavali, vozili za nimi až na Pustú Ves a inde. Sberateľom týchto potravín i peňazí na partizánov bola už spomínané Ruska Kubová, ktorá často chodila s dom do domu, hoci bolo Krajné obsadené Nemcami. Tieto sozbierané potraviny, lieky, peniaze, šaty, vozieval najmä na konci okupácie s ňou Pavel Kovár, bývajúci naproti družstvu, ktorý ako jeden zo zakladateľov HG v Krajnom na začiatku Slovenského štátu veľmi sa zmenil a podnikal veľmi nebezpečné cesty v prospech partizánov. Často vozil chlieb a pečivo, mäso, salám a iné veci až na Pustú Ves, po ceste musel prejsť aj cez 3 – 4 nemecké osobné kontroly. Teda keď nebolo na okolí Krajného partizánov, nezostali Krajňanci nečinní, ale pomáhali okolitým obciam znášať stravovanie partizánov a posielali tam. Tak raz zaviezol Pavel Kovár na Pustú Ves 2 q salámu, ktorý obstaral a zakúpil Samuel Matyáš, riad. meštianskej školy – keď dostal peniaze HSĽS od Pavla Pakányho z Podvrchu, ktorý na príkaz niektorých odbojových pracovníkov prevzal pokladňu HSĽS. Samuel Matyáš sám bol i vyjednávať na Dúbrave u Jána Židka, tamojšieho riaditeľa ľudovej školy – a to 22. jan. 1945 – o dodaní salámu pre partizánske skupiny na Pustej Vsi. Salám mal byť pre skupiny tam sa nachádzajúce, a to pre skupinu Jermakovu, Duchovského, Brunovského. Salám prevzala skupina Duchovského a žiaľ slovenskej skupine Brunovského sa neušlo ani kúska – tu vidieť, že sa skupiny bratsky nedelily, že sa bratsky k sebe nechovaly. Našich ľudí toto však neodradilo, dávali ďalej, dával i Juraj Plesník, ktorému ako skladníkovi obilného družstva v Krajnom každú chvíľu chybovalo niekoľko q obilia pri inventúre zo skladu...

Podobnú pozíciu zaujali aj čelní predstavitelia na Myjave. Ján Gálik v knihe Odboj a oslobodenie Myjavy píše: *Značná časť tých občanov, ktorí už predtým na Myjave prihlášky pre vstup do HG podali, ďalej sa od jej činnosti dištancovala, niektorí najmä vedúci funkcionári z HG aj vystúpili, ale ďalší členovia pokračovali aj v pôvodnom duchu „kontragardy“, zapojili sa do ilegálnej a odbojovej činnosti a niektorí z nich, ako napríklad Pavol Koppón, položili v odboji aj svoje životy. Žiaľ, neskoršie sa prestalo rozlišovať medzi gardistami a „gardistami“ a zapojenie sa tých druhých do odboja, nie na konci vojny, ale už roku 1939 napríklad pri prechodoch utečencov z protektorátu, začalo sa pokladať za alibizmus, hoci tu preukázateľne išlo o krytie ilegálnej činnosti. Celkovú atmosféru i ducha Myjavy z týchto čias môžeme vyčítať aj z listu, ktorým sa roku 1940 odhlasoval z členstva v rade a obecnom zastupiteľstve na Myjave jeden z organizátorov prvých poautonómnych orgánov na Myjave, myjavský rodák a prednosta okresného súdu Dr. Štefan Sadloň, ktorý odchádzal na iné pracovisko a napísal: „Buďte pevní vo viere po príklade Daniela Krmana, národne povedomí v duchu Hurbanovom a Štefánikovom – Boh Vás požehnaj v práci. Ďakujúc za spoluprácu, v nádeji, že za kľudnejších okolností sa stretneme na poli práce.“ To, že sa list nekončí oficiálnym pozdravom „Na stráž“, azda ani nie je potrebné dodať.*

Tak ako píše Ján Gálik, boli gardisti a „gardisti“, boli aj partizáni a „partizáni“, ale ešte aj partizáni s prívlastkom čierni partizáni. Boli spomenutí v prvej časti, ešte sa k nim v závere vrátim.

Pri debate s bratrancom Dušanom Knapom som mu povedal jeden príbeh z ich domu, kde sa na povale schovávali Grünwaldovci. Po sobáši v októbri 1933 odišiel bývať ujec Martin s tetou Zuzanou z Krajného do Podkylavy, kde si prenajali obchod s hostincom. Po dvoch rokoch pristavil ujec Martin k starému rodičovskému domu v Krajnom dve väčšie miestnosti, ktoré od septembra 1936 do konca roku 1943 prenajal Štátnej ľudovej škole v Krajnom, ktorá od 1. IX. 1942 bola zlúčená s Ev. a. v. ľudovou školou v Krajnom. V roku 1944 zriadil ujec z tried v prístavbe hostinec, kde predával on a teta Zuzka v Podkylave. Pretože rodina žila v Podkylave, ujec do Krajného dochádzal.

V septembri 1944 sa prišli do Podkylavy skryť manželia Herzogovci. Keďže tam nemali spoľahlivý úkryt, len v nejakej šope, priviedol ich ujec Martin k svojmu bratovi Michalovi do Krajného. V tom čase prišli do Krajného aj Grünwaldovci, ktorí si našli úkryt u J. G., suseda ujca Martina a ich dcéry Judita a Nušika ostali u ujca Michala. Pretože na Judite nebolo vidieť jej pôvod, vybavili jej falošné doklady, takže sa mohla voľne pohybovať. Bola pomocníčkou v pekárni, alebo aj v obchode v Podkylave. Keď nastali problémy s bývaním u J. G., prišiel Dr. Samuel Grünwald s manželkou Šarlotou ukrývať sa na povale starého domu ujca Martina. Nebola to dobrá skrýša, pol dňa bol dom opustený, poobede a večer bolo zasa hodne návštevníkov v šenku. Nie som si istý celou historkou, ale spomínam si, že teta Zuzka po návšteve Judky Grünwaldovej spomínala tento príbeh.

Jedného jarného dňa doobeda, keď bol dom opustený, prišla skupina nemeckých vojakov robiť prehliadku. Starý dom bol stavaný v svahu, na povalu sa vychádzalo krátkym rebríkom zo svahu. Keďže dom bol pozatváraný, dvaja vojaci po obhliadke dvora išli sa pozrieť na povalu. Keď vyšiel vojak hore, otvoril dvierka, zbadal tam Grünwalda s pripravenou sekerou v ruke. Oči sa im stretli, obaja ustrnuli. Vojak, ktorý bol dolu, sa pýtal, či je tam niečo podozrivé. Ten hore hovorí: „Nie, nič.“ Zachránil si svoj život, zachránil dva životy. Keď bol z rebríka dolu v bezpečí, mohol ostatným povedať, čo videl, ale neurobil to. Bratranec Dušan si na tento príbeh nespomínal, že by ho od otca počul.

Pre ďalší príbeh vrátim sa späť do Kroniky obce Krajné.

26. marca 1945 odtiahli Nemci z Krajného. Najprv však zrekvirovali povozy a kone. A nepýtali si už na to ani asistenciu obecného úradu. Rozbehli sa do polí a tam sháňali Krajnancov, aby ihneď išli do dediny pripraviť sa na odchod. Len vraj na tri dni. Potom sa môžu vrátiť domov. Krajnancov však vo Vrbovom naložili na vlak i so záprahom a odviekli niekde ku Galante. Na Krajné zaľahol smútok. Veď mnoho rodín bolo postihnutých týmto „zúrivým útokom krajňanských Nemcov“ na sovietske pozície. Avšak všetci, ktorých Nemci odviekli s povozmi a koňmi, vrátili sa síce domov, ale bez koní. Pri prvej príležitosti ušli a všetko im nechali.

Podobný osud mal gazda z Poľska, ktorý prišiel o všetok majetok, zostal mu iba pár koní s vozom, ktoré nechcel opustiť, preto radšej šiel s ustupujúcou nemeckou armádou. Pokúsim sa oprieť o informácie, Ján Gálik: Odboj a oslobodenie Myjavy.

Prvé nemecké jednotky na Myjave vystriedali 16. októbra vlasovovské jednotky musulmanského pluku SS (tzv. turkestanská légia), ktoré pod velením plukovníka Alimova obsadili celú Myjavu. Myjavskí občania čoskoro zistili, že prišli z Varšavy, kde sa zúčastnili na potlačení povstania. Kronikár obce o nich napísal: „...Ubytúvajú sa v novej meštianke í po súkromných bytoch, najmä na dolnom konci. Prichádzajú na vozoch vojenských í civilných, zachmúrení a zarastení. Väčšinou sú šikmookí – žltí. Mnohí sedia na vozoch so skríženými nohami pod sebou. Na vozoch vezú bez ladu a skladu zbrane, kufre, kusy nábytku poprikrývané pestrými kobercami. Dôstojníci prichádzajú na kočiaroch, ktoré majú poľské nápisy a primaľovaný mesiac s hviezdou...

Na Myjave v tomto čase ešte stále sídlili Turkestanci a pre ďalší osud tohto pluku mala osobitný význam skutočnosť, že jeho veliteľ, plukovník Alimov, bol ubytovaný v budove Myjavskej banky v byte pani Vomáčkovej, ktorá bola pôvodom Ruska, a kuriozitou bolo, že v tom čase u nej bývala aj ďalšia Ruska, utečenka zo zajateckého tábora Zinaida Ivanovna Kiričenková. Keďže plukovník Alimov bol na rozdiel od väčšiny svojich vojakov inteligentný a vzdelaný človek, dostal sa prostredníctvom týchto žien do kontaktu s myjavskou inteligenciou, a keďže bol prístupný komunikovať aj v otázkach ďalšieho vývoja politickej a vojenskej situácie, podarilo sa ho presvedčiť, aby prešiel so svojím vojskom k partizánom.... Prechod Turkestancov k partizánom sa uskutočnil počas vianočných sviatkov v oblasti Starej Turej, kam sa pluk medzičasom presunul. Zúčastnilo sa ho vyše tisíc vojakov, ktorí aj s veliteľom Alimovom prešli do Inoveckých hôr k partizánskej brigáde Boženko, ktorá sa vytvorila v decembri 1944 z pôvodnej partizánskej organizátorskej skupiny, ktorej velil Anatolij Antonovič Snežinskij vlastným menom Aroneckij a ktorá sa od októbra 1944 nachádzala v priestore východne od Myjavy – v Pustej Vsi. Po prechode Turkestancov sa brigáda Boženko spolu s nimi, prenasledovaná nemeckým vojskom, presunula do priestoru Nitrianskeho Rudna...

Poliak sa od Turkestancov pridal k partizánom, striedavo prebýval u nejakých gazdov v okolí Lubiny, keď bolo treba musel slúžiť partizánom. Po boji partizánov s Nemcami a gardistami 27. februára 1945 v Cetuni, kde padol Miloš Uher a 14 ďalších partizánov, 8 bolo ťažko ranených, sa oddiel Hurban zreorganizoval, veliteľom sa stal

Martin Kavický. Za pomoc partizánom nasledovali trestné výpravy gardistov do ďalších osád, Hlavina a Nárcie. Preto sa 4. marca stiahli partizáni z osád pod Javorinou do hôr.

Martin Kavický v spomienkach „Vôňa smrekovej hory“ píše: *Naháňačka po kopaniciach nad Starou Turou a Bošácou veľmi vyčerpala našu skupinu. Rozhodol som sa ju premiestniť do priestoru Krajné a Pustá Ves. Predpokladal som, že tu budú vhodnejšie podmienky pre partizánsky boj. Front sa rútil na západ a nemecké jednotky tiež vyčerpané ustupovali schodnejším terénom. Mali však ešte veľa síl... V noci sme sa presunuli na Babulicov Vrch a odtiaľ na Matejovec Tu sme mali oddych. Zaspali sme v sede. Od únavy sme zabudli na hlad. Olízli sme si popukané pery a trochou vody, čo stekala po rukávoch sme si utreli horúce čelo. Boli sme chorí, ale pokiaľ nás bolesť nezlomila, nik sa povinnostiam nevyhýbal.*

Pre mňa sú spoľahlivejšie informácie (dátumovo) Jána Gálika v knihe Odboj a oslobodenie Myjavy: *Keďže tak, ako narastal tlak nemeckého vojska, narastalo i utrpenie ľudí, podporujúcich na kopaniciach pod Javorinou partizánov, rozhodol sa veliteľ oddielu Uher Martin Kavický, že sa premiestnia na kostolanské kopanice. Na Hrašný Vrch dorazili 14. marca, tu odzbrojili dvoch nemeckých dôstojníkov a v nasledujúci deň sa po krátkom boji v Matejovci dostali až na Pustú Ves.*

Asi v tom čase prišiel poľský gazda na Lazčeky. Po úspešne zvládnutých predchádzajúcich nemeckých raziách bol na Lazčekoch relatívne pokoj. Cez Lazčeky neprechádzala významnejšia cesta tak ako cez Dobrú Mer alebo aj Žadovicu. S blížiacim sa frontom aj udavači prestali donášať udania Nemcom.

Na poľnohospodárske práce mal môj otec koňa – žrebca a kobylu. Keďže mal dať žrebca vykastrovať, dostal to úradne nariadené, došlo pri tom k jeho zraneniu a musel byť utratený. Mal ešte aj žriebä, to do práce ešte nebolo súce a kobylu pravdepodobne zobrali Nemci pri prvej rekvirácii vo februári (úradne odobranie veci, majetku pre potreby armády). V tejto situácii otec Poliaka rád privítal, lebo začínali jarné práce na poliach, s tým že počká do prechodu frontu. V podstate vďaka jeho pomoci boli obrobené polia, obsiate, pripravené na budúcu úrodu. Po prechode frontu 7. apríla 1945 gazda chcel odísť domov, do Poľska. Rodičia ho prehovárali, aby počkal, pokiaľ sa všetko neupokojí. Zostal tu ešte asi dva týždne a pobral sa do Poľska. Po čase naši rodičia dostali od neho list, že domov prišiel ako žobrák. Kone mu na hraniciach zobrali. Vyše pol roka si ich uchránil, možno keby bol hneď odišiel, možno keby si bol u notára vybavil potvrdenie, že kone sú jeho, že pomáhal partizánom, mohlo to dobre skončiť, možno.

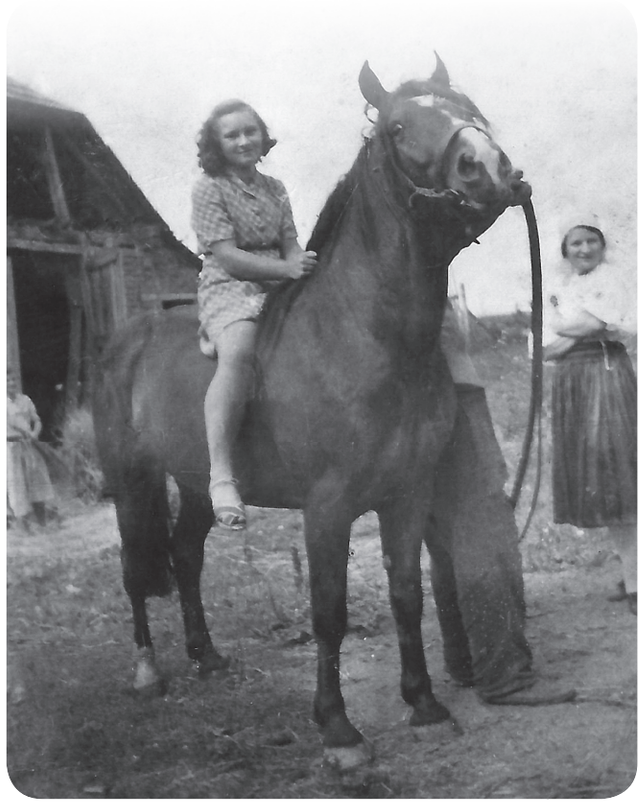

Sestra na koni pred stodolou na Lazčekoch (asi r. 1948), ktorý ostal po vojne otcovi. V texte spomínané žriebä.

Ivan Gálik

HRAVÉ LETO V KRAJNOM

V piatok 18. augusta sme sa po roku opäť stretli v obecnom športovom areáli, aby sme zahájili „Hravé leto v Krajnom 2017“. V príjemnom letnom počasí sa premietala rozprávka Bociany (2016, USA). A už teda vieme, či bociany nosia ešte stále deti!

Tento pekný večer sme privítali zástupkyňu Trenčianskeho samosprávneho kraja so symbolickým šekom na podporu našej kultúrnej akcie.

Sobota nám nadelila chladnejšie a hlavne upršané počasie, ktoré nás však neodradilo

a užili sme si kultúrny i hravý program až dokonca. V prírodnom amfiteátri sme sa tešili z kúzelníka Ivana, ktorý nám vyčaril úsmev i krásne balónové výtvory.

Následne nás zahriala speváckym i vtipným vystúpením skupina Hrachovienka.

Divadelné predstavenie „Tri vrecia“, ktoré si pripravil divadelný spolok v Krajnom, nás vrátilo dejom späť do minulosti, do obdobia sedliackych rodín a vzťahov v nich (všetko skončilo šťastne, láska zvíťazila).

Krásny umelecký zážitok v nás zanechalo vystúpenie zborovej kapely ECAV v Krajnom ELEOS i hudobné vystúpenie na ľudovú nôtu.

Filmové predstavenie Špunti na vode (2017, ČR) bolo úsmevným odľahčením celej soboty.

Kto zotrval, zahrial sa v tanci za sprievodu DJ až do druhého dňa!

Súčasťou celej letnej akcie bolo bohaté občerstvenie, o ktoré sa postaral miestny dobrovoľný hasičský zbor, ukážka výroby zemiakových lokšov a trhancov a ich následná konzumácia (ďakujeme za plné bruška hlavne našich detičiek – veľmi nám chutilo, tešíme sa na ďalšie kulinárske zážitky), ochutnať sme mohli i včelárske výrobky nášho včelárskeho spolku.

Detičky v plnej miere využili aqua zorbing, šmýkačku, detské súťaže (za tieto si vyslúžili krásne Krajňanské vrecká) a jazdu na koníkoch (ďakujeme koníkom, že občas zvezú i Mikuláša).

Samozrejme nemohla chýbať i tradičná prezentácia Krajňanskej čipky spolu so školou paličkovania. Kto mal záujem, zakúpil si knihu Krajné v spomienkach alebo tričko „Krajné“.

Vymenovať všetkých by bolo príliš dlhé.

Ďakujeme zúčastnením za odvahu prezentovať svoje umenie (akéhokoľvek druhu – i to maliarske), za ochotu byť divákom v daždi, za možnosť realizovať myšlienky na obecnej pôde. Bolo nám spolu veľmi dobre. Tešíme sa na „Hravé leto v Krajnom 2018“.

OKTÓBER – MESIAC ÚCTY K STARŠÍM

Vážení spoluobčania!

Žitia zvon hlaholí do diaľky, do ticha,
jeho tón výrazný pri srdci zapichá;
odbíja hodiny, odbíja rokov pár,
striebro dá na hlavu, pokrčí trochu tvár,
do nôh dá závažie, odbije zo sily,
nedá sa podplatiť, keď by sme prosili.
Nedá sa uprosiť, nedá sa zastaviť
a preto musíme spolu s ním svorne žiť.

Užívať radosti jesene života,
slnka jas nezastrie zahmlená clivota.
Šťastie je v dobrote, zdraví a pokoji,
statočnosť zlo žítia láskou vždy pokorí.

Nech žehná Pán Boh náš všetky Vaše kroky,
aby ste s nami tu žili dlhé roky.

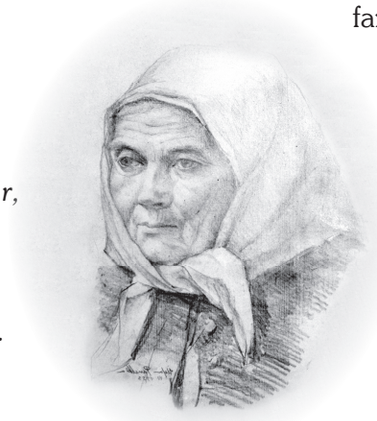

Krásne letné horúce dni prešli a nastala chladnejšia jeseň. Pozeráme sa okolo seba, čo sa to v tej prírode deje. Tá nám ukazuje najkrajšie farby – zlatožltú, červenú, hnedú. Pomaly sa stráca farba zelená a nahrádza ju farba šedá. Príroda očakáva príchod zimy. Tak nejako sa i človeku míňa rôčik za rôčkom, až príde jeseň života a človek začne spomínať. V spomienkach sa obzerá na šťastné chvíle a najkrajšie prežité roky. Žiaľ, v živote človeka sú aj prekážky a smutné obdobia, ktorými musí prejsť. V mladosti ste boli smelí, odvážni, plní plánov a ideálov. No s pribúdajúci rokmi ste postupne získavali nadhľad, začali ste byť zodpovednejší a opatrnejší, pod ťarchou životných príbehov ste prehodnocovali rebríček hodnôt. Sem-tam niečo zabolelo, objavila sa prvá vráska, skôr či neskôr začnú belieť vlasy, ale vekom ste nadobudli skúsenosti, ktoré môžete odovzdávať mladším, ak o to stoja. Pri tejto príležitosti sa Vám chceme poďakovať za vykonanú

prácu, za starostlivosť o svoju rodinu a popriať Vám do ďalších rokov dobré zdravie, ktoré je vo vašom veku tým najvzácnejším, a vieme, že sami si ho najviac želáte. Tešme sa spoločne z každodenného slnečného lúča, ktorý nám je dopriate vidieť, z každého úprimného slova, ktoré počujeme, i z každého úsmevu, ktorý nám darujú iní. Do ďalších rokov Vám želáme v mene zboru pre občianske záležitosti, v mene poslancov obecného zastupiteľstva a v mene celej obce Krajné, veľa zdravia, síl, šťastia, lásky a spokojnosti v rodinách.

Ing. Peter Kubis, starosta obce Krajné
a zamestnanci Obecného úradu v Krajnom

NÁVŠTEVA DOPRAVNÉHO IHRISKA

September je nielen školským mesiacom, ale pomaly s ním prichádza aj pestrofarebná jeseň. Každoročne v jesennom období žiaci primárneho vzdelávania navštevujú dopravné ihrisko. Dňa 11. septembra 2017 sa opäť naši najmenší ocitli vo Vrbovom. Asfaltové ihrisko plné motokár a bicyklov rozžiarilo očká všetkým našim deťom. Návšteva dopravného ihriska pozostávala z dvoch častí, z teoretickej a praktickej.

Teoreticky sa deti najprv vžili do úlohy účastníkov cestnej premávky (cyklisti, chodci), oboznámili sa s rôznymi dopravnými situáciami, osvojili si dopravné značky. Následne využili svoje vedomosti a zručnosti i prakticky. Vyskúšali si jazdu na bicykloch a motokárach podľa dopravných pravidiel. Praktická časť bola zaujímavejšia. Bicykle, motokáry ožili v rukách malých vodičov. Tak ako každý rok, ani teraz naši najmenší nevedeli uplatniť vedomosti z teoretickej časti do praktickej. Značka „STOP“ dala zabrať viacerým deťom.

Veľmi poučné, zábavné dopoludnie sa veľmi rýchlo skončilo a my sme sa museli rozlúčiť s našimi inštruktormi. Čakala nás škola. Do školy sme sa vrátili s novými zážitkami.

Ľubica Karliková

POZVÁNKY

Srdečne pozývame všetkých občanov na Lampiónový pochod obcou Krajné a vypúšťanie lampiónov šťastia na obecnom športovom areáli, ktorý sa uskutoční dňa 28. októbra 2017 so začiatkom o18,^{00} hod. pred Požiarnou zbrojnicou v Krajnom.

Obec Krajné pozýva všetky deti a rodičov na Mikulášsku nádielku dňa 5. decembra 2017 o 17,^{00} hod. pred Požiarnou zbrojnicou v Krajnom. Mikuláš príde do našej obce rozsvietiť vianočný stromček a všetky dobré deti odmení sladkosťami.

Pozývame Vás 16. 12. 2017 na Vianočné trhy, ktoré sa uskutočnia pred Požiarnou zbrojnicou v Krajnom. Súčasťou trhov bude aj živá hudba a občerstvenie.

EXKURZIA V BONI FRUCTI

V rámci programu Školské ovocie sme sa mali možnosť zúčastniť na exkurzii v podniku Boni Fructi v Dunajskej Lužnej. Podnik je známy pestovaním a distribúciou jabĺk, jahôd, malín, čučoriedok, hrušiek, ríbezlí a ovocných štiav.

Plantáže v Boni Fructi nás privítali plné sladkých jahôd. Po odbornom výklade o pestovaní a spracovaní jahôd sme sa mohli obľúbeného ovocia najesť podľa chuti.

V ten deň bolo veľmi teplo, preto sme privítali zmenu a pozreli sme si skladové priestory podniku spolu s baliacimi linkami. Boni Fructi je moderný podnik vybavený najnovšími technológiami a kryokomorou na skladovanie ovocia.

Nechýbala tu odborná prednáška o skladovaní a balení ovocia.

Dozvedeli sme sa napríklad, že ovocie sa dopravuje prúdom vody, aby sa neobilo a každý kus je snímaný kamerou, ktorá ho vyradí, ak nie je vhodné na ďalšiu distribúciu. V kryokomore vydržia jablká čerstvé 1 rok skladované pri 2 stupňoch Celzia s minimálnym obsahom kyslíka.

Toto a veľa iných vecí sme sa dozvedeli o ovocí a jeho skladovaní, balení a distribúcii.

Sme radi, že sme stretli ochotných a milých ľudí, ktorí pripravili žiakom z našej školy pekný deň.

Ing. Borovská Adriana

OPÄŤ VO VYSOKÝCH TATRÁCH

Tohtoročnou odmenou pre aktívnych turistov našej školy bol štvordňový pobyt v najmenších európskych veľhorách. V Tatranskej Lomnici priamo v centre sme objavili príjemné nenápadné ubytovanie vo vile Pionier, z ktorej sme chôdzou na železničnej a autobusovej stanici, v obchode, či na námestí za päť minút. Vyhovuje nám to aj preto, lebo v celom objekte bývame iba my. Keďže na konci júna mali voľné miesta, naplánoval som turistické vychádzky práve do Tatier.

Deťom sa výber miesta páčil, počasie sa vyvíjalo dobre, tak sme sa všetci tešili na príjemnú turistiku s prekrásnymi výhľadmi a niektorí na prvé stretnutie s Vysokými Tatrami. Vo štvrtok poobede sme nastupovali do rýchlika za pekného slnečného počasia. Obsadili sme sedem kupéčiek, v ktorých bolo počas cesty veľmi veselo. Tiež sme absolvovali množstvo návštev, veď v škole žiadne kupé nemáme, tak nám to bolo vzácne. Po ceste sme si pripomenuli znalosti zo zemepisu – videli sme Beckov, Trenčiansky, Považský, Hričovský hrad, Budatín, Strečno, Váh, Liptovskú Maru. Ako sme sa blížili k Liptovskému Mikulášu, vrchy začali byť čoraz strmšie a vyššie. A zrazu sa nám naskytol úžasný pohľad na krivú skalu, ktorá je symbolom Slovákov – Kriváň. Za ním sa tiahol slnkom osvietený celý masív Vysokých Tatier až po Lomnický štít. To už boli naštartované všetky mobily a fotilo sa ostošesť až po Poprad. Panoráma Tatier bola v to poobedie fascinujúca.

V Poprade sme prestúpili do preplnenej tatranskej strely a zanedlho sme vystupovali v Tatranskej Lomnici. Do ubytovne je to odtiaľ na skok, takže o pol hodinku sme už behali po svojich izbách. A začalo sa druhé kolo návštev, tentoraz po izbách, hore-dolu po schodoch a zase naspäť. Krik a smiech bolo počuť z každej izby, ba aj z kuchyne. Po večeri sme sa vychystali spať skoro, lebo na druhý deň bola naplánovaná najťažšia časť pobytu, prechod tatranskou magistrálou. A to sme museli vstávať ráno o piatej, aby sme sa vlakom presunuli do zastávky Popradské pleso. Dospelí ešte večer vypražili mäso na cigánsku do žemle a šlo sa spať pri otvorených oknách a žiariacich hviezdach. No o druhej v noci nás zobudila riadna víchrica, buchot okien a lejak. O štvrtej a piatej som otvoril len jedno oko, aby som zistil, ako je vonku, a pokračovali sme v protestnom spánku až do ôsmej. Doobedie sme venovali kartám, spoločenský hrám, návštevám a vykúkaniu z okien na oblohu. K obedu sa našťastie mraky zdvihli nad končiare, prestalo pršať a my sme začali improvizovať. Ešte by sa dala do večera spraviť nejaká túra. Už nie tá naplánovaná na Veľkú Svišťovku, Brnčalovu chatu a Biele vody, ale niečo kratšie a ľahšie áno. Nakoľko sme mali vybavenú lacnú prepravu lanovkou, tak sme to využili na výlet na Skalnaté pleso. Tu sme sa vybláznili na preliezkach vo Svištej krajinke, pofotili sme končiare a podhorie. Urobili sme si spoločnú fotku pod Lomnickým štítom, ktorý však bol zahalený čiernymi mrakmi a vybrali sme sa popod Skalnatú chatu na nenáročnú túru na Zamkovského chatu. Cesta sem ubehla pomerne rýchlo, veď chodník vedie po upravenom skalnatom podloží

a stále dolu kopcom. No i tak sme vyhladli, tak sme na chate zmlsli žemľu /ušlo sa aj malej líške, ktorá pobehovala okolo nás/ a pokračovali ďalej. Zamýšľali sme pokračovať na Téryho chatu. No vzhľadom na pokročilý čas a vyhliadky dobrého počasia na nasledujúci deň a celodennú zajtrajšiu túru, sme si to rozmysleli. A dobre sme urobili. Na Térynku vyšlapal len Maťo so svojím otcom. Tí nám povedali, že chodník bol zaliaty vodou a miestami sa brodili mokrým snehom. My sme pokračovali v zostupe okolo Obrovského vodopádu, ktorý nás svojimi kvapkami ochladil a ovlažil, smerom k Smokovcom. Zastavili sme sa na Rainerovej chate, kde sme si pripomenuli minulé milé stretnutie a fotenie s pánom Petrom Petrasom, tiež ako sa tu Svetlanka zostala hrať so psom, zatiaľ čo my sme už obdivovali Studenovodské vodopády. Takú rýchlosť som v Tatrách ešte nedosiahol, ako vtedy, keď som sa po ňu vracal. Našťastie tam teraz žiaden pes nebol, tak sme po občerstvení pokračovali na vodopády všetci. No tie boli nádherné. Keďže v noci hodne pršalo, vody v nich bolo dosť. A tá vytvárala preparádne divadlo. Nevedeli sme sa dokochať. To sa nedá ani opísať. To treba navštíviť a vidieť na vlastné oči. Po dobrej polhodine sme zistili, že do tmy je ešte zopár hodín, tak sme sa rozhodli do Lomnice dokráčať pešo. Na chalupe sme zistili, že napriek ranným zlým vyhliadkam sme prešlapali 17 kilometrov. Opäť večera, opäť príprava cigánskej a skoré zaľahnutie, lebo skoro ráno vstávame na vlak.

Podarilo sa. Dospelí vstávame o štvrtej, ešte je tma, chystáme raňajky a balíčky. Decká zobúdzame o piatej do slnečného rána. Oproti včerajšku neuveriteľná zmena. O šiestej sme už v tatranskej električke a po 45-minútovej ceste vystupujeme na zastávke Popradské pleso – zastávka. Tu začína naša dnešná vychádzka. Plánovaný je výstup na Ostrvu, potom magistrálou na Batizovské pleso, Sliezsky dom a zostup do Tatranskej Polianky. V prípade núdze je možné skrátenie trasy na dvoch miestach. Ale naše deti sú zdatní turisti a skrátenie pripadá do úvahy len v krajnej núdzi. Tak aj bolo. Čakalo nás prvých 5 kilometrov neustále do mierneho kopca po asfaltovej ceste. Na Popradskom plese sme boli pred deviatou, ledva stihli otvoriť preliezky, hojdačky a bufet. Po ceste sme sa zastavili na symbolickom cintoríne, ktorý je venovaný obetiam Tatier. Trošku sme si oddýchli a posilnili sa, pretože nás čakala najnáročnejšia časť putovania. Nie každému sa chcelo do toho kopca. Keď sa pozriete dohora na Ostrvu, vidíte strmý svah končiaci v oblohe, na ňom kľukatiacu sa serpentínu turistického chodníka, ktorá sa stráca vo výške. Väčšina malých turistov zvládla výstup bez problémov, niektorých bolo treba povzbudiť, ale len tak málo. Motiváciou boli aj nádherné výhľady na pleso, na chatu, na okolitú panorámu. Za 100 minút sme boli navrchu odmenení dobytím známeho tatranského končiara, slnečnými lúčmi a prekrásnou prírodnou scenériou. Že to nebolo jednoduché odzrkadľuje aj fakt, že jeden malý turista mi na vrchole minul toľko toaleťáku, čo som mal v rezerve pre celú výpravu. Alebo žeby sme boli tak dobre nakŕmení?

Tu sme si dopriali dlhšiu obednú prestávku. Prekonali sme 740 výškových metrov v priebehu 7 kilometrov, takže sme si ju úplne zaslúžili. Deťom som povedal, že ak chcú, nech si na pamiatku z Ostrvy vezmú malý kamienok. Večer v ubytovni sme boli prekvapení, keď sme videli, že najmladšia a najmenšia turistka Miška z 2. ročníka si niesla celých 17 km na pamiatku z Ostrvy dvojkilogramový šuter. Ďalej sme už vedeli, že nás čaká prechod magistrálou až po Sliezsky dom prevažne dole kopcom. Stále bolo slnečno a po celý čas sme mohli vidieť nad nami tatranské štíty a pod nami tatranské predhorie, Vyšné Hágy, Novú Polianku, v diaľke Svit, Poprad, Slovenský raj, Kráľovu hoľu, Nízke Tatry. Doputovali sme k Batizovskému plesu, ktoré je jedno z najkrajších v Tatrách. Začalo fučať a zostalo trochu chladnejšie, tak sme sa vybrali ďalej. Tu sa cesta dala skrátiť o nejaký kilometer, zísť do Vyšných Hágov, ale zapreli sme sa a pokračovali. Obišli sme celý masív najvyššieho tatranského vrchu – Gerlachovského štítu a tešili sme sa na Sliezsky dom, najvyššie postavený panelák na Slovensku. Treba však povedať, že v súčasnosti je zrekonštruovaný a celkom zapadá do okolitej scenérie. Po krátkom oddychu a občerstvení v miestnom bufete sme sa vydali na zostup do doliny. Na chodníku bolo povymývaných množstvo skál a kameňov, tak sme zvolili zostup po upravenej asfaltke. Bola to síce o niečo väčšia vzdialenosť, no nehrozilo nám pošmyknutie alebo podvrtnutie členka. V Tatranskej Polianke sme boli za dve hodiny, ale poviem pravdu, nohy sme už vliekli za sebou. No a náhodou nám o chvíľu išiel vlak do Lomnice. Po

dobrej hustej polievke a večeri, ktorú nám doviezli z miestnej pizzérie, sme si mysleli, že deti sú po 25 kilometroch unavené a bude pokoj. No tí malí nezmari nás po takej hodinke prišli zavolať, že dievčence majú pripravený kultúrny program. Tak sme sa zadarmo zúčastnili ešte dvoch kultúrnych podujatí na izbe dievčat – menších, aj šiestačok. A to som zabudol pripomenúť, že na Rainerke nám Anitka predviedla zopár peknych premetov bokom, vpred a šnúr. Posledný deň sme sa boli pozrieť v Múzeu TANAP-u a absolvovali sme cestu domov. V nedeľu o pol šiestej sme sa v Hrachovišti rozlúčili a tešili sa na posledný školský týždeň.

Pobyt bol krásny, plný zážitkov aj náročnej turistiky. Vrátili sme sa s cennými tatranskými turistickými pečiatkami alebo známkami. Presvedčili sme sa, že Tatry sú krásne v každom ročnom období, aj keď je zamračené. A že sa nemáme nechať odradiť ani počasím, ani boľavými nohami. Až v Tatrách som zistil, že naša Anitka má aj ľudovú pieseň. Volá sa Anita nescem, Anita nemilujem, Anita nemám rád.

Milan Medveď

JUBILANTI ZO SZPB KRAJNÉ

K významným životným jubileám gratulujeme našim členom:

1. p. plk. Štefanovi Bumbálovi k 83 rokom
2. p. Anne Zmekovej k 85 rokom
3. p. Zuzane Noskovej k 90 rokom
4. p. Štefanovi Plesníkovi k 90 rokom
5. p. Kataríne Šagátovej k 92 rokom
6. p. Ludmile Markovej k 75 rokom
7. p. Zuzane Sedlákovej k 83 rokom

Do ďalších rokov života prajeme pevné zdravie a šťastie, pohodu v rodinnom kruhu hlavne našim 90 ročným členom a ďakujeme za ich záslužný prístup k našej ZO a dlhoročnú činnosť.

Za ZO SZPB Krajné, taj. Vlasta Kodajová

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

VÍTAME NOVORODENIATKA

Michael Ďurina
Martin Remiaš
Natália Javrová
Lukáš Lančarič
Sára Sadloňová
Zara Vráblová
Peter Kateliev

BLAHOŽELÁME NOVOMANŽELOM

Maroš Ganyicz – Katarína Plesníková
Miroslav Málek – Monika Nikodémová
Štefan Škodáček – Ing. Ivana Janeková
Pavel Nykl – Ing. Eva Málková

ROZLÚČILI SME SA

Ľubomír Vavák
Alžbeta Boorová
Anna Genšiniaková
Ján Vydarený
Zdenko Malý

UZÁVIERKA NOVÍN

Oznamujeme občanom, že uzávierka novín pre Krajnianske noviny č. 4/2017 bude 20. novembra 2017, to znamená, že príspevky do Krajnianskych novín č. 4/2017 odovzdajte na Obecnom úrade v Krajnom do uvedeného termínu.

VYDÁVA OBECNÝ ÚRAD KRAJNÉ
Náklad 600 ks, štvrťročne, Tlač Kníhtlač Gerthofer, Zohor

Redakčná rada:
J. Hudecová – šéfredaktorka, RNDr. L. Gergel – technický redaktor,
Mgr. D. Marková, Bc. M. Matejovičová, A. Batková, Ing. Peter Kaminský
Registrácia: MK SR, EV 448/08
ISSN 1339-1097